

Wymagania edukacyjne z geografii
w Szkole Podstawowej nr 16 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Gliwicach

Wymagania edukacyjne dla ucznia klasy V:

- stosuje legendę mapy do odczytywania informacji,
- stosuje skalę mapy do obliczania odległości między wybranymi obiektami,
- rozpoznaje na mapie składniki krajobrazu Polski,
- czyta treść mapy Polski,
- czyta treść mapy i planu najbliższego otoczenia szkoły, odnosząc przedstawione na nich informacje do obserwowanych w terenie elementów środowiska geograficznego.
- dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego piękna oraz ładu i estetyki zagospodarowania terenu podczas zajęć realizowanych w terenie oraz proponuje zmiany w jego zagospodarowaniu,
- wskazuje na mapie położenie krain geograficznych Polski,
- przedstawia główne cechy krajobrazów Polski oraz wykazuje ich zróżnicowanie,
- rozpoznaje krajobrazy Polski na podstawie opisów, a także na filmach i ilustracjach,
- przedstawia podstawowe zależności między składnikami poznawanych krajobrazów,
- opisuje zajęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje mieszkańców wybranych krain geograficznych Polski,
- opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski oraz wskazuje je na mapie,
- przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazach powstałe w wyniku działalności człowieka,
- przyjmuje postawę szacunku wobec środowiska przyrodniczego i kulturowego Polski.
- wskazuje na globusie i mapie świata bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe,
- wymienia nazwy i wskazuje na globusie i mapie świata kontynenty i oceany oraz określa ich położenie względem równika i południka zerowego,
- wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasach pierwszych podróży geograficznych.
- wskazuje na mapie położenie poznawanych typów krajobrazów,
- odczytuje wartość i opisuje rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych na podstawie klimatogramów i map klimatycznych,
- przedstawia główne cechy i porównuje poznawane krajobrazy świata oraz rozpoznaje je na podstawie opisów, a także na filmach i ilustracjach,
- rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla poznanych krajobrazów,
- prezentuje niektóre przykłady budownictwa, sposoby gospodarowania, główne zajęcia mieszkańców poznawanych obszarów,
- identyfikuje współzależności między składnikami poznawanych krajobrazów a warunkami życia człowieka,
- ustala zależności między położeniem wybranych krajobrazów na kuli ziemskiej, warunkami klimatycznymi a głównymi cechami krajobrazów.

Wymagania edukacyjne dla ucznia klasy VI:

- wskazuje w terenie miejsca wschodu i zachodu Słońca w różnych porach roku oraz dokonuje pomiaru jego wysokości;
- demonstruje przy użyciu modeli (np. globusa lub tellurium) ruch obrotowy Ziemi, określa jego kierunek, czas trwania, miejsca wschodu i zachodu Słońca oraz południa słonecznego;
- wyjaśnia związek między ruchem obrotowym a widomą wędrówką i górowaniem Słońca, istnieniem dnia i nocy, dobowym rytmem życia człowieka i przyrody, występowaniem stref czasowych;
- demonstruje przy użyciu modeli (np. tellurium lub globusów) ruch obiegowy Ziemi;
- przedstawia na rysunku i opisuje oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku;
- wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na Ziemi.
- poprawnie stosuje pojęcia szerokości i długości geograficznej;
- odczytuje położenie matematyczno-geograficzne punktów na globusie i na mapie;
- na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wyznacza położenie matematyczno-geograficzne punktów i obszarów na mapach w różnych skalach;
- wyznacza w terenie współrzędne dowolnych punktów;
- wyjaśnia wpływ rozciągłości południkowej i równoleżnikowej na zróżnicowanie krajobrazowe oraz warunki życia i gospodarowania człowieka;
- charakteryzuje położenie, przebieg granic oraz cechy linii brzegowej Europy;
- przedstawia podział na regiony geograficzne i podział polityczny Europy;
- wymienia nazwy państw i ich stolic oraz wskazuje je na mapie;
- charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Europy;
- określa (na przykładzie Islandii) związek między zjawiskami wulkanicznymi i trzęsieniami ziemi a położeniem na granicy płyt litosfery;
- przedstawia zróżnicowanie klimatyczne Europy oraz czynniki, które o nim decydują;
- wyjaśnia główne przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw w Europie;
- wykazuje zróżnicowanie narodowościowe i kulturowe Europy oraz wyjaśnia jego najważniejsze przyczyny i konsekwencje;
- przedstawia społeczno-ekonomiczne konsekwencje migracji na obszarze Europy;
- określa podobieństwa i różnice między największymi miastami Europy: Londynem i Paryżem lub Londynem i Moskwą;
- wykazuje związki między głównymi cechami środowiska przyrodniczego Europy Północnej (na przykładzie Szwecji lub Norwegii) a głównymi kierunkami rozwoju gospodarczego;
- przedstawia cechy rolnictwa Francji lub Danii;
- wyjaśnia związek między ukształtowaniem powierzchni a gospodarką krajów alpejskich;
- wykazuje związki między rozwojem turystyki w Europie Południowej a warunkami przyrodniczymi oraz dziedzictwem kultury śródziemnomorskiej;

- określa główne kierunki zmian w strukturze przemysłu w Niemczech na przykładzie Nadrenii-Westfalii;
- przedstawia główne kierunki rozwoju gospodarczego Czech i Słowacji oraz relacje polityczno-gospodarcze między tymi krajami;
- wymienia główne problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy;
- wykazuje zróżnicowanie środowiska przyrodniczego i przedstawia główne problemy społeczno-gospodarcze Rosji;
- przedstawia wybrane walory środowiska przyrodniczego i kulturowego jako przykłady atrakcji turystycznych krajów sąsiadujących z Polską;
- charakteryzuje relacje polityczne i gospodarcze Polski z krajami sąsiadującymi.

Wymagania edukacyjne dla ucznia klasy VII:

- Określa położenie geograficzne Polski;
- Opisuje wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń na rzeźbę Europy i Polski;
- Charakteryzuje przejściowość klimatu Polski
- Charakteryzuje środowisko Morza Bałtyckiego;
- Omawia główne rzeki Polski i ich systemy na tle rzek Europy;
- Wyróżnia najważniejsze cechy głównych typów gleb w Polsce;
- Rozróżnia różne rodzaje lasów w Polsce i je opisuje;
- Omawia surowce mineralne występujące w naszym kraju;
- Wyjaśnia zróżnicowane rozmieszczenie ludności oraz strukturę demograficzną Polski;
- Opisuje migracje Polaków na tle współczesnych ruchów migracyjnych w Europie;
- Porównuje i wyjaśnia zróżnicowanie polskich miast
- Prezentuje sektory gospodarki Polski;
- Charakteryzuje rolnictwo Polski
- Wyjaśnia przyczyny zmian struktury przemysłu Polski
- Omawia zróżnicowanie usług i ich rolę w rozwoju gospodarki
- Wie na czym polega atrakcyjność turystyczna Polski
- Ocenia możliwości rozwoju gospodarki morskiej
- Analizuje i porównuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej;
- Opisuje warunki rozwoju gospodarki energetycznej;
- Identyfikuje związki między rozwojem dużych miast a zmianami w strefach podmiejskich;
- Wyjaśnia wpływ migracji na strukturę demograficzną wsi;
- Wykazuje wpływ przemian politycznych i gospodarczych na strukturę zatrudnienia;
- Określa wpływ sieci transportowej na lokalizację przedsiębiorstw i rozwój działalności gospodarczej;
- Zna źródła informacji o regionie;
- Bada własny region;
- Charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu w którym mieszka;

- Prezentuje walory turystyczne swojego regionu;
- Przedstawia formy współpracy regionalnej;
- Identyfikuje się z „małą ojczyzną”, czuje się współodpowiedzialny za jej rozwój.

Wymagania edukacyjne dla ucznia klasy VIII:

- wykazuje na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich geograficznych kontrastów;
- identyfikuje związki między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami oraz na ich podstawie formułuje twierdzenia o zaobserwowanych prawidłowościach w ich rozmieszczeniu;
- dyskutuje na temat sposobów zapobiegania tragicznym skutkom trzęsień ziemi i tsunami;
- wykazuje związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej;
- ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno - kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii;
- Korzystając z map wyjaśnia zróżnicowanie gęstości zaludnienia na obszarze Chin
- przedstawia kierunki rozwoju gospodarczego Chin oraz ocenia ich znaczenie w gospodarce światowej;
- określa możliwości rozwoju gospodarczego Indii oraz przedstawia kontrasty społeczne w tym kraju;
- charakteryzuje region Bliskiego Wschodu pod względem cech kulturowych oraz zasobów ropy naftowej i poziomu rozwoju gospodarczego;
- wskazuje na mapie miejsca konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie, identyfikuje ich główne przyczyny i skutki
- wykazuje postawy ciekawości i poszanowania innych kultur;
- opisuje i wyjaśnia cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej, wykazując jej związek z rozmieszczeniem opadów;
- wyjaśnia na podstawie map tematycznych istnienie strefowości klimatyczno - roślinno - glebowej w Afryce;
- wyjaśnia związki między warunkami przyrodniczymi a możliwościami gospodarowania w strefie Sahelu oraz przyczyny procesu pustyńnienia;
- określa związki między walorami przyrodniczymi i kulturowymi a rozwojem turystyki na przykładzie Kenii;
- przedstawia cechy i ocenia skutki stosowania rolnictwa żarowo - odłogowego i plantacyjnego w Afryce Zachodniej;
- identyfikuje na podstawie tekstów źródłowych przyczyny i skutki niedożywienia ludności w Afryce;
- określa rolę tradycyjnych i nowoczesnych działań gospodarki w rozwoju wybranych krajów Afryki;
- ustala prawidłowości w ukształtowaniu powierzchni Ameryki Północnej Południowej na podstawie map tematycznych;
- wykazuje zależności między ukształtowaniem powierzchni, cyrkulacją powietrza, odległością od morza, prądami morskimi a przebiegiem północnej granicy upraw i lasów w Kanadzie;

- identyfikuje skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych w Ameryce Północnej;
- identyfikuje konflikty interesów między gospodarczym wykorzystaniem Amazonii a ekologicznymi skutkami jej wylesiania;
- ocenia sytuację rdzennej ludności oraz wyjaśnia przyczyny zanikania kultur pierwotnych;
- określa cechy megalopolis w Ameryce Północnej oraz wyjaśnia przyczyny powstawania slumsów;
- na przykładzie Doliny Krzemowej wyjaśnia przyczyny rozwoju technopolii oraz jej znaczenie w rozwoju gospodarki opartej na wiedzy;
- określa rolę USA w gospodarce światowej;
- wyjaśnia przyczyny i ocenia zjawisko marnowania się ogromnych ilości pożywienia;
- przedstawia specyfikę środowiska przyrodniczego Australii i Oceanii;
- identyfikuje prawidłowości w rozmieszczeniu ludności i główne cechy gospodarki Australii na tle warunków przyrodniczych;
- charakteryzuje położenie i środowisko przyrodnicze Antarktydy oraz wyjaśnia konieczność zachowania jej statusu określonego Traktatem Antarktycznym;
- opisuje warunki życia w polarnej stacji badawczej.